

Evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan

Daginstitutionen Gudenåen

Dec. 2023

Om skabelonen

Denne skabelon henvender sig til jer, som er ledere og medarbejdere i dagtilbud.

Formålet med skabelonen er at inspirere og understøtte jeres skriftlige evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan. Den skal gennemføres mindst hvert andet år. Det er **ikke** et lovkrav, at I benytter denne skabelon.

Den lovgivningsmæssige ramme for udarbejdelse og evaluering af den lokale pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven med tilhørende bekendtgørelse, der er udfoldet i Børne- og Undervisningsministeriets publikation [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, 2018](#).

Vær opmærksom på:

- Den primære målgruppe for den skriftlige evaluering er jer selv og forældrene i jeres dagtilbud
- Det er et krav, at I reviderer jeres skriftlige læreplan på baggrund af evalueringen, hvis evalueringen skulle give anledning til ændringer eller justeringer.
- Fokus i evalueringen er på sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes udbytte, dvs. hvorvidt og hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter trivsel, læring, udvikling og dannelse for alle børn.
- Evalueringen skal offentliggøres.

Denne skabelon indeholder alle de lovmæssige krav til evalueringen. Lovkravene finder I i de to midterste afsnit "Evaluering og dokumentation" og "Inddragelse af forældrebestyrelsen". Skabelonen indeholder desuden spørgsmål, som kan støtte jeres evalueringsproces samt jeres fremadrettede arbejde med løbende at revidere den skriftlige læreplan.

[Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#)

Brug af skabelonen

Når I udfylder skabelonen, skal I klikke på *skrivefeltet*. I kan fremhæve tekster og indsætte billeder.

I kan slette denne side ved at markere teksten og billedet og trykke *delete*. I kan også slette den sidste side, hvis I ønsker det.

Arbejdet med den pædagogiske læreplan

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.”

”Med evalueringskultur i dagtilbuddet forstås, at lederen har ansvar for, at det pædagogiske personale og ledelsen løbende forholder sig reflektivt til, hvordan de pædagogiske læringsmiljøer understøtter børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Hvilke dele af vores pædagogiske læringsmiljø har vi særligt haft fokus på over de sidste 2 år?

Her kan I opliste, hvad I har haft særligt fokus på som en del af arbejdet med læreplanen, fx morgenstund, leg, social udvikling. I kan også indsætte billeder eller andet fra jeres arbejde.

Traditioner: fokus på, hvordan begreberne 'læring' kontra 'aktiviteter' kan anvendes ind i en pædagogisk forståelse – ud fra en bred læringsbegrebsforståelse

Leg- og læringsmiljøer: Indretning og justering af miljøer, der tilgodeser alle børns behov

Garderoben: fokus på, hvordan en garderobesituation kan optimeres, så alle gives deltagelsesmuligheder

Samling: fokus på, hvordan en samling kan struktureres, så alle børn kan deltage

Overgange: fokus på, hvordan overgange kan gøres overskuelige, bl.a. gennem visualisering og forberedelse

Dannelse: fokus på forståelse af begrebet, så det kan omsættes til praksis

Børneperspektivet: fokus på, hvordan en hverdag kan tilrettelægges, så barnets perspektiv inddrages

De 6 læreplanstemaer: fokus på, hvordan alle 6 temaer kan bringes i spil i forbindelse med temaperioder

Børn i udsatte positioner: fokus på kvalificering af viden om og værktøjer til arbejdet med børn i udsatte positioner. Der pågår pt. et arbejde med at få implementeret Nest i alle tre børnehuse

Hvordan har vi organiseret vores evalueringskultur?

Her kan I **kort** beskrive jeres arbejde med at etablere en systematisk evalueringskultur. I kan fx beskrive, hvordan, hvor ofte og i hvilke fora I drøfter, reflekterer over og evaluerer jeres pædagogiske praksis. I kan også beskrive, om I arbejder med særlige metoder, fx *Redskab til selvevaluering*, *Tegn på læring*, *Redskab til forankringsproces* eller om I arbejder eksperimenterende eller undersøgende med en særlig tilgang.

I Gudenåen er arbejdet med at implementere en systematisk evalueringskultur godt i gang, vi kalder det evalueringsglæde! Det er et punkt i den overordnede strategi, at få evalueringsglæde implementeret i alle

børnehuse. Der evalueres altid på teammøder, på lokale såvel som på fælles p-møder. Den pædagogiske hverdag bærer præg af en evaluerende tilgang, hvor der løbende reflekteres og justeres på praksis, når dette skønnes nødvendigt.

Metoden er som oftest, at en udfordring identificeres gennem dataindsamling, der sættes et klart mål for indsatsen, der iværksættes indsætter og endelig vurderes det, om målet er opnået- eller om der skal justeres på målet.

Der arbejdes med en evalueringsværktøjskasse, herunder særligt: arbejdshypotese og smtte. Der anvendes også K1 skemaer, 'smarties-model' og Kolbs læringscirkel.

Hvordan har vi arbejdet med vores lokale skriftlige læreplan?

Her kan I **kort** skrive, hvordan I har grebet arbejdet an, fx om I har lavet workshop, gennemført konkrete evalueringer, haft oplæg fra interne eller eksterne. I kan også indsætte billeder eller lignende.

I Gudenåen har hele personalegruppen været aktivt deltagende ind i udarbejdelsen af den lokale skriftlige læreplan. Der har været interne og eksterne oplægsholdere til at kvalificere ny viden og facilitere pædagogiske drøftelser. I den forbindelse har udgangspunktet været at udarbejde en ny og fælles beskrivelse af 'kerneopgaven', som et fælles ståsted og afsæt

Den styrkede pædagogiske læreplan er løbende blevet evalueret på lokale p-møder, hvor der har været taget afsæt i de 6 læreplanstemaer, med fokus på, om der arbejdes ud fra det skrevne.

Evaluering og dokumentation af elementer i det pædagogiske læringsmiljø

”Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.

Som led i at kunne evaluere sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse kan der fokuseres på elementer i det pædagogiske læringsmiljø. På den ene side fx, hvordan børnesynet, børneperspektivet og arbejdet med dannelse kommer til udtryk i det daglige pædagogiske arbejde, og på den anden side eksempelvis:

- Børnegruppens trivsel og læring
- Børn i udsatte positioners trivsel og læring
- Tosprogede børns trivsel og læring
- Det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Fokus på enkelte elementer kan bidrage til at kvalificere evalueringen af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 51

Udvælg en eller flere evalueringer, som I har gennemført i de seneste to år, og saml op på erfaringerne ved at svare på nedenstående fire spørgsmål for hver evaluering. De fire spørgsmål knytter an til trinene i en evalueringsproces. Vælg gerne evalueringer, som betød, at I efterfølgende ændrede jeres pædagogiske praksis.

Hvad var formålet med den evaluering, vi gennemførte?

Her skriver I **kort**, hvilket område i jeres pædagogisk læringsmiljø I satte fokus på i evalueringen og hvorfor. Hvad var det I var nysgerrige på eller der udfordrede jer? Dette er trin 1 i evalueringscirklen.

Eksempel 1: Formålet med den gennemførte evaluering var at få ændret en uhensigtsmæssig legekultur, der var opstået blandt børnene i en børnehavegruppe. Flere børn ville kun lege to og to, flere sagde nej til andres deltagelse, konflikter opstod og nogle børn fulgte de voksne frem for at lege med de øvrige børn. Så formålet var, at børnene på sigt ville tilegne sig nye legekompeter og indgå i flere børnefællesskaber.

Eksempel 2: I dette eksempel satte vi fokus på et af de små børnefællesskaber i vuggestuen. Formålet med evalueringen var at blive klogere på, hvad der var på spil, da to af de i alt fire børn virkede kede af det og græd ofte. Vi var nysgerrige på, hvad de prøvede at fortælle, med gråden- og vi ønskede at lave en indsats, som kunne give børnene en bedre oplevelse med at være i børnefællesskabet.

Hvilken pædagogisk dokumentation har vi indsamlet i arbejdet med den gennemførte evaluering?

Her beskriver I **kort** den dokumentation af det pædagogiske læringsmiljø, I har indsamlet i forbindelse med evalueringen. Pædagogisk dokumentation kan bestå af en vifte af forskellige måder at beskrive børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse på, fx praksisfortællinger, fotos, observationer, videooptagelser, screeninger, relationsskemaer, børneinterviews, tegninger. Indsamling af pædagogisk dokumentation er trin 2 i evalueringscirklen. Har I under evalueringen skrevet på en planche eller lignende, kan I indsætte et billede.

Eksempel 1: Der er blevet evalueret løbende og til sidst i forløbet. Alle voksne på stuen bidrog med observationer, der blev nedskrevet og der blev taget billeder, for at dokumentere legefællesskaber og nye lege tiltag. Desuden blev der lavet børneinterviews med alle stuens børn, for at sikre data fra et børneperspektiv.

Eksempel 2: Vi førte dagbog, hvor observationer fra dagene i det lille børnefællesskab blev nedskrevet. Vi rammesatte gruppens aktiviteter til at foregå på en lukket stue, så gruppen blev udsat for færre forstyrrelser og børnene bedre kunne få øje på hinanden. Vi igangsatte den samme aktivitet hver gang, ud fra, hvilke interesser de to omtalte børn havde; små biler.

Vi anvendte desuden videooptagelser af enkelte legeseancer

Vi udarbejdede en arbejdshypotese som lød således: *hvis vi som fagpersoner danner et lille børnefællesskab, hvor den voksne sætter leg i gang og indgår i leg med italesættelser, så formoder vi, at børnegruppen får erfaringer med leg og kan være fordybet heri.*

Hvad lærte vi om sammenhængen mellem vores pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse?

Her skriver I **kort** resultaterne af jeres analyse, fx hvordan den indsamlede dokumentation gjorde jer klogere på det, I var blevet nysgerrige på? Hvad var jeres vurdering af det pædagogiske læringsmiljøes betydning for børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse? Dette er første del af trin 3 i evalueringsskirklen. Har I under evalueringen skrevet resultaterne på en planche eller lignende, kan I indsætte et billede.

Eksempel 1: Vi lærte, særligt gennem børneinterviewene, at børnene havde stor gavn af og satte stor pris på de voksnes deltagelse og bidrag ind i legene. Der udvikledes flere legekompeterencer og en større opmærksomhed på, hvordan flere kunne være med i legene, på forskellige måder.

Eksempel:

Nogle børn legede pizzeria i et legehus og et andet barn spurgte om det måtte være med. Den adspurgtes kropssprog talte sit tydelig sprog, at vedkommende ikke havde lyst til at flere skulle være med i legen. Men den adspurgte tænkte sig godt om og svarede så: "hvis du sætter dig der på træstubben, så kommer jeg med en pizza, når den er færdig." Barnet fik lov til at komme lidt med i legen og var glad. Senere blev det observeret, at barnet var inddraget helt i legen og var med til at lave pizza.

Eksempel 2: Vi lærte, efter ti uger, med to ugentlige børnefællesskaber, at de to børn, der tidligere havde grædt en del, holdt op med at græde. De fandt også hinanden, når de ikke var i det lille legefællesskab, de smilede mere og henvendte sig også mere til de voksne.

Vi erfarede, at en vedholdende og målrettet indsats lønner sig, og at en systematisk tilgang til udfordringer kan give rigtig gode resultater.

Vi lærte, at vi ved at tage udgangspunkt i børnenes interesser og ressourcer kan udvikle deres legekompeterencer og interesse for hinanden, i en tryk og forudsigelig ramme.

Hvilke ændringer og/eller justeringer af praksis gav evalueringen anledning til?

Her skriver I **kort**, hvordan I handlede på baggrund af jeres nye indsigter om jeres pædagogiske læringsmiljø. I kan bl.a. skrive, hvorvidt evalueringen gav anledning til at justere jeres pædagogiske praksis, og om den gav anledning til at afprøve konkrete tiltag og justere jeres skriftlige læreplan. I kan også samle op og se på tværs af de udvalgte områder, I har evalueret. Er justeringerne stadig en del af jeres praksis i dag? Har I brugt jeres indsigter i udvalgte evalueringer i andre sammenhænge? Dette er anden del af trin 3 i evalueringsskirklen.

Eksempel 1: Vi har fået en større opmærksomhed på vigtigheden af de voksnes deltagelse i leg, på de voksnes positionering og guidning af børnene. Vi har lavet aftaler om, at de voksne, der er i leg, er fredet- således, at de praktiske opgaver løses af andre voksne.

Eksempel 2: Vi er blevet bekræftet i, at arbejdet med arbejdshypoteser er rigtig givtigt og en metode vi fremover vil benytte os mere af. Helt konkret har vi opnået en større forståelse for børns gråd, og har lært, at gråd ikke altid skyldes savn. Det kan skyldes manglende sprog og en uoverskuelig rammesætning. Og vi har lært, at det kræver tid og tålmodighed at arbejde med at opnå forståelse for gråden og fremme børns trivsel og udvikling. Det kræver en ekstra indsats af de voksne at læse og forstå de før-sproglige børn og deres omgivelser.

Inddragelse af forældrebestyrelsen

”Forældrebestyrelsen i kommunale, selvejende og udliciterede daginstitutioner skal inddrages i udarbejdelsen og evalueringen af og opfølgningen på den pædagogiske læreplan.

Forældrebestyrelsen for den kommunale dagpleje skal inddrages i udarbejdelsen og evalueringen af og opfølgningen på den pædagogiske læreplan.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 52

Hvordan har vi inddraget forældrebestyrelsen i evalueringen af den pædagogiske læreplan?

Her skriver I **kort**, hvordan I har inddraget forældrebestyrelsen og eventuelt forældrerådet, fx om I har drøftet, hvad I har sat fokus på i løbende evalueringer, resultaterne og hvilke tiltag det har givet anledning til, eller hvordan forældrebestyrelsen aktivt har været inddraget i ændringer eller justeringer af den daglige praksis.

Forældrebestyrelsen har været med i en proces, faciliteret af en kommunal udviklingskonsulent, i forbindelse med 'Det åbne dagtilbud', hvor formålet var at kvalificere de to punkter i den styrkede pædagogiske læreplan: 'Inddragelse af lokalsamfundet', og 'Samarbejde med forældre om børns læring'.

Forældrebestyrelsen bidrog med input til nye samarbejdspartnere, med information og viden om lokalsamfundet, med ideer til nye og forbedrede læringsmiljøer- både i og udenfor børnehusene.

Forældrebestyrelsen har blandt andet drøftet følgende selvvalgte emner: kønsnormativer, kost, forældre-samarbejde mellem forældrene og sponsorater.

Det fremadrettede arbejde

”En systematisk og udviklende evalueringskultur er central for den løbende udvikling af den pædagogiske praksis, og målet er bedre pædagogiske læringsmiljøer for børnene gennem en systematisk evalueringskultur og en meningsfuld og udviklende feedback til det pædagogiske personale.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Hvilke områder af vores pædagogiske læringsmiljø vil vi fremadrettet sætte mere fokus på?

Her kan I **kort** skrive, hvad I vil sætte fokus på i jeres pædagogiske læringsmiljø fremadrettet og hvorfor. I afsnit ét så I tilbage på, hvad I allerede har arbejdet med. Har I fået øje på, om der er dele af jeres pædagogiske læringsmiljø, I ikke har haft fokus på, fx rutinesituationer, børn i udsatte positioner, mv.? I kan også skrive, om der er områder, I har haft fokus på, men har behov for at genbesøge.

I den kommende tid, vil vi rette vores fokus mod NEST, som en fællesskabende pædagogisk tilgang til fortsat at have fokus på børn i udsatte positioner og stærke børnefællesskaber. Her skal arbejdes med en systematisk evalueringskultur, som har til formål at implementere NEST gennem hele hverdagen, og særligt i rutinesituationer.

Vores fokus vil være, at der skal justeres på fællesskabet fremfor på individet- og på 'at det de få har brug for, har alle gavn af'.

Hvordan vil vi justere organiseringen af vores evalueringskultur?

Her kan I **kort** beskrive, om I oplever, at organiseringen af jeres evalueringskultur har understøttet meningsfulde drøftelser, refleksioner, analyser og vurderinger af jeres pædagogisk praksis i hverdagen? Eller om jeres erfaringer giver anledning til at justere organiseringen af jeres evalueringskultur, fx om der er brug for at afprøve andre måder at mødes og måder at reflektere sammen, justere hyppigheden af møder eller fastholde god evalueringspraksis.

Vi vil fortsætte med at øve os på at bevare eller opnå evalueringsglæde, så alle oplever, at evalueringerne bidrager til en kvalificering af den pædagogiske praksis. Fokus vil være på evalueringer, der gør en forskel. Og fokus vil være på de voksnes roller og evt. justering heraf.

Vores nuværende evalueringskultur bidrager i høj grad til meningsfulde pædagogiske drøftelser, som giver positive aftryk i den pædagogiske praksis.

Hvordan har eller vil vi på baggrund af denne evaluering ændre og/eller justere vores skriftlige pædagogiske læreplan?

Vi vil i vores skriftlige pædagogiske læreplan uddybe under 'børn i udsatte positioner' at alle medarbejdere i Gudenåen arbejder ud fra Nest principperne. Inklusionsindsatserne er justeret således, at det i langt højere grad end tidligere er fællesskaberne og den pædagogiske kontekst, der justeres på.

Her kan I finde yderligere inspiration til arbejdet med den pædagogiske læreplan

Til at understøtte og inspirere jeres videre arbejde med evalueringskultur og den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige understøttende materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder i den styrkede pædagogiske læreplan.

Redskab til forankringsproces indeholder fem tilgange til, hvordan I kan arbejde med forandring og forankring af et stærkt pædagogisk læringsmiljø.

Podcastserien Børnehøjde er en faglig podcast om pædagogik og læreplan. Andet tema i serien sætter i tre afsnit fokus på evalueringskultur. Til temaet findes et dialogkort med spørgsmål til refleksion.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

Evaluering af arbejdet med den
pædagogiske læreplan

© 2020
Danmarks Evalueringsinstitut og
Børne- og Undervisningsministeriet

Citat med kildeangivelse er tilladt

Design: BGRAPHIC